

Laudatio
pri príležitosti udelenia čestného titulu
„doctor honoris causa“
Profesorovi Bebovi Whiteovi

Vaša Magnificencia, Spectability, Honorability,
milý kandidát na čestný doktorát,
milí členovia vedeckej rady,
milí kolegovia a študenti,
vzácni hostia,
dámy a páni,

Bebo White je americký výskumník so zameraním na World Wide Web. Nie je však len jedným z mnohých výskumníkov, ktorí sa tomuto fenoménu venujú. V skutočnosti je jedným z priekopníkov Webu, stál pri jeho zrode.

Bebo White pôvodne študoval fyziku. Fakt, že priekopník Webu neštudoval informatiku by nás nemal prekvapiť. Aj ďalší priekopníci informatiky boli prišielcami z iných oblastí. Napríklad Holanďan Edsger Dijkstra, veľmi významná osobnosť informatiky, bol tiež pôvodne fyzik. Dijkstra potenciál počítača rozpoznal, keď s počítačom prišiel do kontaktu vo fyzikálnom laboratóriu a začal písať svoj príbeh spojený s počítačmi a informatikou alebo inak počítačovou vedou (computer science). Treba si však uvedomiť, že informatiku v tých časoch ešte nebolo možné študovať v rámci dedikovaných študijných programov. Ako fyzik sa Bebo White dostal do amerického Národného urýchľovačového laboratória SLAC (National Accelerator Laboratory), ktoré prevádzkuje Stanfordova univerzita. Je to špičkové pracovisko, ktoré v tom čase vlastnilo najdlhší urýchľovač častíc. Za prácu v ňom boli udelené štyri Nobelove ceny. Keďže Bebo White pracoval v takomto prostredí, bolo prirodzené, že keď nastal čas na jeho sabatikal, vybral si inú podobnú inštitúciu – CERN. Načasovanie tohto sabatikalu nemohlo byť lepšie. Bol rok 1989 a výskumníci v CERNe riešili problém dramatického nárastu potreby zdieľania informácií navzájom a s ďalšími výskumníkmi na univerzitách po celom svete. V tom čase už existovala počítačová sieťová infraštruktúra a protokol TCP/IP. Jeden z výskumníkov v CERNe, Sir Tim Berners-Lee, vtedy navrhol a implementoval systém, ktorý nazval World Wide Web alebo celosvetová pavučina. Bol to ten web, ktorý dnes všetci poznáme a bez ktorého už si ani nevieme predstaviť fungovanie, hoc na začiatku bol maličký, a len málokto tušil jeho potenciál. Bolo to v CERNe, kde vznikla prvá webová stránka na svete. Stránka sa venovala Webu ako takému a bola hostovaná na Berners-Leeovom počítači NeXT.

Inovativnosťou nového konceptu Webu bol inšpirovaný aj Bebo White. Veľmi rýchlo porozumel jeho potenciálu, ktorý vtedy ešte videl málokto. Keď sa Bebo vrátil do SLAC, stal sa kľúčovým človekom mimo Európy, ktorý zaviedol Web. Stránka, ktorú Bebo v roku 1991 vytvoril, bola celosvetovo piatou stránkou v poradí a prvou v Amerike. V tom čase sa Bebo White už viac menej presunul z oblasti fyziky do oblasti informatiky a stal sa jedným z priekopníkov Webu a vizionárom jeho dopadu aj v nasledujúcom období.

Od obdobia vzniku Webu a jeho reálneho zavedenia v roku 1991 môžeme sledovať jeho exponenciálny rast. Stal sa dominantným, všadeprítomným fenoménom, ktorý zmenil a mení život prakticky každého človeka na zemi. Nevyhnutne sa tak postupne stal predmetom vedeckého bádania. Vedci začali skúmať Web ako dôsledok inžinierskeho návrhu a aj ako vedu. Práve sa stal Bebo White vedúcou osobnosťou. Bol šéfredaktorom časopisu Journal of Web Engineering, významného periodika indexovaného v Current Contents – Engineering

Computing & Technology. Je tiež členom riadiaceho výboru Medzinárodnej spoločnosti pre webové inžinierstvo, ktorá organizuje sériu medzinárodných konferencií venovaných webovému inžinierstvu. Toto sú len dve z mnohých jeho aktivít, ktoré zahŕňajú aj predsedanie programovým výborom vedeckých konferencií a prezentovanie pozvaných prednášok v doméne Webu.

Bolo to práve na ICWE 2006 v Palo Alto, ktorú Bebo White organizoval, kde som ho stretla po prvýkrát. Rýchlo som zistila, že je to nielen významný vedec, ale zároveň skvelý diskutér, hositeľ a hudobník. Mala som príležitosť s ním stráviť dlhé hodiny v diskusiách. Taktiež som bola uchvátená jeho hudobným výkonom v jeho skupine Sada Springs Jug Band.

Od tej chvíle sme sa ja a moji kolegovia začali s Bebom Whiteom stretávať pravidelne. Či už to bolo na ICWE konferenciách, Web Science konferenciách alebo najčastejšie, na medzinárodných konferenciách World Wide Web. Tieto konferencie publikujú príspevky vo veľmi striktnom recenznom konaní, čo je typické pre všetky oblasti výskumu v informatike. Striktnosť sa prejavuje na kvalite publikovaných výsledkov. Napríklad v roku 1998 bol na konferencii World Wide Web publikovaný jeden z najvplyvnejších článkov v informatike vôbec. Volal sa „The Anatomy of a Large-Scale Hypertextual Web Search Engine“ a jeho autormi boli Sergej Brinn a Larry Page, zakladatelia spoločnosti Google. Ich práca ovplyvnila snáď všetky oblasti nášho života. Bebo White bol celých 20 rokov členom riadiaceho výboru tejto konferencie.

Viacerí z Fakulty informatiky a informačných technológií, ktorí sme participovali na týchto konferenciách, sme nadviazali efektívny pracovný kontakt s Bebom Whiteom. Na základe tohto kontaktu sme Beba v roku 2010 pozvali na pôdu našej univerzity. Bebo White naše pozvanie prijal. Predniesol pozvanú prednášku na našej študentskej vedeckej konferencii. Okrem toho sa zúčastnil aj trojdňového workshopu s našimi študentami v Smoleniciach. Túto udalosť si pamätáme ako výnimočne úspešné podujatie, ktoré vytvorilo množstvo pozitívnej energie medzi našimi mladými výskumníkmi. Workshopu sa zúčastnilo viac ako 40 účastníkov, prevažne študentov. Študenti prezentovali svoje práce potom, čo profesor White predniesol inšpiratívnu prednášku o budúcnosti cloudového počítania. Bebo nielen intenzívne a s nadšením diskutoval s našimi študentmi ich projekty, ale otváral množstvo provokatívnych otázok v súvislosti s budúcnosťou aj históriou informatiky, ktoré sú tak dôležité pre pochopenie súvislostí a sú kľúčom k novým poznatkom a pokroku. Mnoho z účastníkov tohto workshopu už medzitým úspešne ukončilo štúdium a ja som rada, že viacerí z nich dnes pôsobia na univerzite ako doktori, ba aj docenti, sú aj tu medzi nami, odovzdávajú svoje znalosti ďalej mladšej generácii.

S Bebom Whiteom odvtedy udržiavame úzku spoluprácu. Je vždy ochotný diskutovať a pomôcť. Teším sa jeho súhlasu s pozvaním na tohtoročnú študentskú vedeckú konferenciu na našej fakulte. Bebo White tiež povedie na našej fakulte jarnú školu venovanú veľmi aktuálnej téme kryptomien a technológii blockchain. Jarná škola je otvorená aj študentom mimo našej fakulty. Teší ma záujem o jarnú školu a osobnosť profesora Whitea.

Je pre nás privilegium mať medzi nami takého vzácneho človeka, výskumníka ako je profesor Bebo White. Je taktiež privilegium a čťou pre našu univerzitu oceniť čestným doktorským titulom profesora Beba Whitea, úžasného človeka, spolupracovníka, priekopníka Webu, webovej vedy a webového inžinierstva, ktoré tak výrazne zasahujú do životov každého z nás a menia svet a ktoré tvoria aj významnú súčasť výskumu na Fakulte informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Profesor White je dobrým doktorom našej univerzity.